

Брюксел, 30.4.2018г.
COM(2018) 248 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Междинна оценка на програмата „Творческа Европа“ (2014—2020 г.)

{SWD(2018) 159 final}

ВЪВЕДЕНИЕ

Културата и творчеството играят съществена роля в нашите общества днес и в оформянето на бъдещето на Европа. От икономическа гледна точка секторите на културата и творчеството създават приблизително 509 милиарда евро добавена стойност към brutния вътрешен продукт (БВП), което представлява 5,3 % от общия БВП на ЕС, и в тях са заети над 12 милиона души на пълно работно време, т.е. 7,5 % от работната сила на Европа¹. Те са третият най-голям работодател в ЕС след строителния и хранително-вкусовия сектор. Освен това приносят им към инвестициите, иновациите и създаването на работни места в цялата икономика е значителен. Налице са положителни странични ефекти по-специално в цифровия сектор, например съдържанието активизира развитието на широколентовата инфраструктура и културния туризъм. Културата и творчеството улесняват също така европейския износ по света, като укрепват имиджа на Европа и европейския начин на живот.

Европа обаче е нещо повече от единен пазар — тя е и великолепен културен проект. Секторите на творчеството и културата способстват за опазване на културното и езиковото ни многообразие, укрепват европейската ни идентичност и поддържат социалното сближаване. Те предават европейското познание и ценности, които са предпоставка за здрави демокрации и приобщаващи общества. По този начин културата помага за приближаване на Европа до гражданите ѝ особено в настоящия политически контекст.

Секторите на културата и творчеството градят мостове между изкуството, културата, бизнеса и технологиите. Те допринасят за развиването на критично мислене и умения за решаване на проблеми, както и нагласи за поемане на рискове, които ще бъдат ключови компетентности в утрешното общество. Чрез акцента си върху творчеството и ранното възприемане на нови технологии, като например използване на приложения от музеите с цел подобряване на достъпа до колекции или от театрите с цел произвеждане на видеоматериали или субтитриране, те играят ролята на катализатор за иновациите.

Програмата „Творческа Европа“ е отговорът на Европейския съюз, чиято цел е да помогне на секторите на културата и творчеството да отключат потенциала си за растеж. Поради своята същност тези сектори се различават по езиков и национален признак, което води до обогатяване на културната ни среда. Същевременно те са изправени пред пречки, които възпрепятстват транснационалното разпространение на художествени творби и способността на тези сектори за извеждане на дейността на транснационално равнище и достигане до нови аудитории във и извън Европа.

Програмата взема предвид двойствения характер на културните и аудиовизуалните дейности: от една страна, те са двигател на многообразието и ангажираността на гражданите, а от друга — стимулират растежа и заетостта, като се признава и по-широкият им принос за творчеството, създаването на таланти, предприемачеството и иновациите.

Настоящият доклад се представя в съответствие с член 18, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 1295/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013 г. за създаване

---

¹ От проучването „Boosting the competitiveness of cultural and creative industries for growth and jobs“ („Стимулиране на конкурентоспособността на културните и творческите индустрии за растеж и работни места“), публикувано от Комисията през 2016 г. и изготвено от Австрийския институт за МСП/VVA Europe въз основа на данни до 2013 г. В проучването „Creating growth“ („Създаване на растеж“), публикувано от Ernst and Young през 2014 г., се посочва, че през 2012 г. културните и творческите индустрии са имали приходи в размер на 536 милиарда евро, допринесли са 4,2 % от БВП и в тях са били заети 7 милиона души или 3,3 % от активното население. Не са налице съпоставими статистически данни относно секторите на културата и творчеството на европейско равнище.

на програма „Творческа Европа“ (2014—2020 г.), по силата на който от Комисията се изисква да представи междинен доклад за оценка въз основа на външна и независима оценка.

С настоящата междинна оценка се оценява напредъкът в прилагането на програмата „Творческа Европа“, като се очертават постиженията ѝ и същевременно се разглеждат основните ѝ недостатъци на базата на доклада от независимата оценка, пряк опит в управлението на програмата и обширни консултации със заинтересованите страни. Тя е придружена от работен документ на службите, в който се съдържат доказателствата, използвани при изготвянето на настоящия доклад.

ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО ПРОГРАМАТА „ТВОРЧЕСКА ЕВРОПА“

„Творческа Европа“ е рамковата програма на Европейския съюз за подпомагане на секторите на културата и творчеството. През 2014 г. в нея бяха обединени три програми („МЕДИА“, „Култура“ и „МЕДИА Мундус“), за да се създаде единен и всеобхватен инструмент с цел повишаване на ефикасността, по-ефективно използване на възможностите, които предлага преминаването към цифровите технологии, и справяне с разпокъсаността на пазара.

В архитектурата на програмата се отразява разнородността на секторите на културата и творчеството, различните им целеви групи и потребността от прилагане на специфични подходи. Поради тази причина програмата е структурирана около две независими подпрограми и междусекторно направление.

Създадената през 1991 г., за да придружава директивата „Телевизия без граници“, подпрограма „МЕДИА“ е насочена към аудиовизуалния сектор и насърчава създаването на аудиовизуално съдържание (филми, телевизионни сериали, видеоигри) и достъпа на европейската и световната аудитория до него посредством всички канали за разпространение.

Подпрограма „Култура“ обхваща инициативи в сектора на културата, като например такива, които насърчават трансграничното сътрудничество, платформи, изграждане на мрежи и превод на литературни произведения.

Междусекторното направление, насочено към всички сектори на културата и творчеството и включващо механизъм за гарантиране, подкрепя транснационалното сътрудничество в тази област на политиката. То предоставя също така подпомагане на информационните бюра по програмата „Творческа Европа“ във всички участващи държави с цел достигане до заинтересованите страни.

Програмата допълва действията на национално равнище в областта на културата и аудиовизуалния сектор, като отразява приоритетите на политиката на ЕС в областта на културата и творчеството.

Програмата „Творческа Европа“ е отворена за културните и творческите организации от държавите — членки на ЕС, както и при определени условия за някои държави извън ЕС. Понастоящем в нея са включени 33 участващи държави от Норвегия до Тунис и от Украйна до Балканския регион. По-специално за участие в подпрограма „МЕДИА“ се изисква приваждане в съответствие с Директива 2010/13/ЕС (Директива за аудиовизуалните медийни услуги).

Програмата обхваща периода от 1 януари 2014 г. до 31 декември 2020 г. В настоящия доклад са разгледани всички направления на програмата (с изключение на „Европейски столици на културата“, което е обхванато в отделни оценки) и целият ѝ географски обхват през първите три години от прилагането ѝ.

ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ ОТ ДОКЛАДА ЗА ОЦЕНКА²

Предназначението на оценката е:

- да се оценят ефективността на мерките, предприети за постигане на целите на програмата, ефикасността на програмата и добавената стойност от ЕС;
- да се разгледат вътрешната и външната съгласуваност на програмата, по-нататъшната целесъобразност на всичките ѝ цели и възможностите за опростяване;
- да се разгледа приносът на „Творческа Европа“ към приоритетите на политиката на ЕС;
- да се оцени дългосрочното въздействие на предшестващите програми.

В съответствие с насоките за по-добро регулиране³ в настоящата оценка се разглеждат целесъобразността, съгласуваността, ефективността, ефикасността, устойчивостта и добавената стойност от ЕС на програмата.

Целесъобразност

Като цяло обосновката за интервенцията и целите на програмата остават целесъобразни спрямо приоритетите на политиката на ЕС и спрямо **основните предизвикателства пред секторите на културата и творчеството**, а именно разпокъсаността на пазарите, световната конкуренция и навлизането на технологиите, както и достъпа до финансиране.

В рамките на програмата „Творческа Европа“ се работи по преодоляването на тези предизвикателства и подкрепата от нея се приспособява непрекъснато спрямо потребностите на бенефициерите в сектори, които търпят бърза трансформация, и в среда, която се характеризира с променящи се модели на потребление.

Въпреки положителните постижения обаче са необходими допълнителни усилия, за да се използват изцяло възможностите, които предлага преминаването към цифровите технологии, като се вземат под внимание новите модели при аудиторите и потреблението и начинът, по който културните и творческите произведения се създават, произвеждат, стигат до потребителя и се реализират в цифровата икономика.

Подпрограма „МЕДИА“ допринася за засилване на трансграничното разпространение на европейски филми и аудиовизуални продукции и е отворила или разширила възможностите на европейските граждани за достъп до такива европейски произведения. Степента на целесъобразност е висока, тъй като от над 1 500-те филма, произведени в Европа всяка година, по-малко от половината пътуват извън националните си граници. Посредством подпрограма „МЕДИА“ се подпомага също така разработването на произведения преди продукцията, за да се увеличи потенциалната им трансгранична привлекателност.

Подпрограмата се приспособява спрямо новите пазарни тенденции, в това число посредством популяризиране на европейски произведения онлайн. Въпреки това по-доброто сътрудничество по цялата верига на стойността и в трансграничен план би помогнало на професионалистите да работят заедно в отговор на навлизането на цифровите технологии и глобализацията.

Подпрограма **„Култура“** инвестира в културата с цел стимулиране на социалното сближаване, създаване на работни места и икономически растеж в регионите и градовете. Схемите в „Творческа Европа“ продължават да са целесъобразни с оглед на целта за

---

² Тези констатации са докладвани в SWD (2018) 159.

³ https://ec.europa.eu/info/better-regulation-guidelines-and-toolbox_bg.

опазване на културното наследство и многообразие в Европа, както и за насърчаване на художественото творчество и европейските ценности.

В рамките на **междусекторното направление** механизмът за гарантиране отговаря пряко на потребностите на културните и творческите МСП, които изпитват затруднения при достъпа до кредити поради нематериалното естество на активите си. Силният пазарен отговор на стартирането му през 2016 г. с три споразумения за гарантиране, подписани през януари 2017 г., показва целесъобразността на този инструмент спрямо потребностите на пазара. Още през 2017 г. се предоставя допълващата сума от 60 милиона евро (от Европейския фонд за стратегически инвестиции), равняваща се на 50 % от общия бюджет, която позволява по-бързо разгръщане на гаранционната подкрепа, достига до повече държави и сектори и укрепва географския и секторния баланс.

Съгласуваност

Програмата „Творческа Европа“ предоставя набор от действия с цел подпомагане на аудиовизуалния и културния сектор и е вътрешно съгласувана между подпрограмите „МЕДИА“ и „Култура“. Подпрограма „МЕДИА“ осигурява съгласувано покритие на различните етапи от веригата на стойността; подпрограма „Култура“ осигурява до голяма степен съгласуван отговор на широк набор от потребности в целия сектор на културата.

Съгласуваността на програмата „Творческа Европа“ като цяло би могла да се подобри чрез по-голяма подкрепа за междусекторна работа в рамките на междусекторното направление.

Целите и приоритетите на програмата „Творческа Европа“ като цяло са съгласувани и допълват целите и приоритетите на националните политики и програми, като по този начин се зачита принципът на субсидиарност.

Програмата „Творческа Европа“ е съгласувана с целите на стратегията „Европа 2020“ за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и водещата ѝ стратегия за цифров единен пазар, стартирала през 2015 г.

Подпрограма „МЕДИА“ има принос за стратегията за цифров единен пазар. Като насърчава разпространението на произведения от ЕС в международен план, тя подкрепя трансграничния достъп до съдържание и играе основна роля в прилагането на мерките за подпомагане, съпътстващи реформата в областта на авторското право. Тя допълва също така предвидените в предложението за преразглеждане на Директивата за аудиовизуалните медийни услуги изисквания за популяризиране и реклама на произведения от ЕС.

Въздействието на подпрограма „МЕДИА“ би било засилено още повече посредством по-добро съгласуване с националните програми за подпомагане на филмовото изкуство, които предоставят по-голямата част от подпомагането за аудиовизуалния сектор (приблизително 2 милиарда евро годишно спрямо приблизително 115 милиона евро от „МЕДИА“). За целта през 2015 г. започна диалог с Асоциацията на директорите на европейските филмови агенции (EFAD), за да се разработи обща стратегическа визия за индустрията. Освен това през юли 2017 г. бе създадена групата за отворен метод на координация, състояща се от експерти от държавите членки, чиято цел е подобряване на разпространението на европейските филми.

Налице е силна съгласуваност между програмата „Творческа Европа“ и целта на Европейската програма за култура за насърчаване на културата като стимул за творческата дейност. Това е видно от подпомагането на програмата „Творческа Европа“ за изграждане на капацитета и развиване на уменията на операторите в секторите на културата и творчеството. Изграждането на капацитета и развиването на уменията са включени по-

специално в схемите по подпрограма „Култура“, най-вече в проектите за сътрудничество и мрежите.

Програмата „Творческа Европа“ е съгласувана в широк смисъл с други международни програми за сектора на културата, които се осъществяват основно в рамките на тръстове и фондации, чиито средства са относително ограничени и се предоставят за конкретни инициативи. Подпрограма „Култура“ допълва други източници на международна подкрепа, като предоставя сравнително мащабно и последователно равнище на финансиране за транснационални дейности.

Ефективност

Програмата „Творческа Европа“ има значителен принос за постигането на **целта за заетост в ЕС до 2020 г. и за приоритетите на настоящата Комисия**: стимулиране на инвестициите с цел създаване на работни места; и по-задълбочен и по-справедлив вътрешен пазар със засилена промишлена база. От 2014 г. до 2016 г. програмата „Творческа Европа“ е насочила финансиране в размер на 544 милиона евро към 2 580 образувания в секторите на културата и творчеството. Тя е генерирала близо 3 000 работни места за същия период.

Подпрограма „МЕДИА“ осигурява подкрепа за разнообразни дейности — от обучение и развитие до разпространение и излагане на произведенията. По-специално тя поддържа вътрешен пазар за ненационални европейски филми, като е предоставила подкрепа за трансграничното разпространение на над 400 филма годишно, което се равнява на 25 % от годишното филмово производство в Европа. Общият брой на продадените билети годишно за филмите, получили подкрепа за разпространение от подпрограма „МЕДИА“, е над 65 милиона⁴. Тази подкрепа способства и за увеличаване на наличието на законно съдържание в рамките на Съюза. Освен това мрежата „Кино Европа“ („Europa Cinema“), която е най-големият единичен бенефициер на подпрограма „МЕДИА“, е съсредоточена върху показването на ненационални европейски филми в 33 държави, за които в противен случай би било по-трудно да пътуват.

Въпреки това, макар продадените билети за кино прожекции в Европа да са достигнали рекордни равнища от 2014 г. насам, като цяло аудиторията за европейски филми не се е увеличила значително. Двигателят на растежа на броя продадени билети в Европа са американските филми⁵.

Освен това понастоящем услугите за видео по заявка, подпомагани от програмата, са основно национални с богат каталог от европейски филми, който включва ненационални филми, но с ограничена аудитория.

В рамките на подпрограма „МЕДИА“ трябва да се положат повече усилия за стимулиране на търсенето, за да се осъществи връзка между тези филми и по-широка аудитория, по-специално новите поколения и т.нар. „цифрово поколение“, което представлява бъдещето на аудиовизуалните пазари. Освен това през годините обхватът на подпрограмата се разшири, без обаче съразмерно да се увеличава бюджетът, поради което финансирането се разпределя на твърде малки суми сред много бенефициери. Понастоящем съществуват 14 схеми, които са насочени към различни сегменти на аудиовизуалната индустрия. Това изисква по-силно съсредоточаване на подкрепата върху разширяване на мащаба на дейностите и насърчаване на сътрудничеството в индустрията в Европа, по-специално в условията на по-отворен и конкурентен цифров пазар.

---

⁴ Не се включват продадените билети на националния пазар.

⁵ През 2016 г. американските филми имат 67,4 % пазарен дял от европейския боксофис.

До момента подпрограма „Култура“ подкрепя повечето подсектори по балансиран начин, но се изразява тревога, че икономическите цели имат по-висок приоритет от художествените и социалните съображения. Средната големина на подпомаганите проекти се е увеличила повече от два пъти, броят на операторите е намалял с една трета, като програмата се ориентира все повече към конкурентоспособността. Въпреки това подпрограмата успя да привлече набор от различни културни сектори, някои от които със, а други без изразено индустриално измерение. На последно място, подкрепяните от подпрограма „Култура“ дейности допринасят за създаване на „европейско културно пространство“ и по този начин способстват за насърчаване на културното многообразие.

Механизмът за гарантиране в рамките на **междусекторното направление** започна да функционира, щом бе отпуснат бюджет през 2016 г. Комисията допълни този бюджет с 50 % с помощта на Европейския фонд за стратегически инвестиции, за да се реагира на силния пазарен отговор. Извън механизма за гарантиране ограниченият бюджет на междусекторното направление намали способностите за развиване на повече междусекторни дейности на практика.

Ефикасност

Предвид огромния обем и обхват на аудиовизуалния и на културния сектор на европейско равнище и географските области, обхванати от оценяваните програми, бюджетът на програмата „Творческа Европа“ не е достатъчен за постигане на съществено въздействие в европейски мащаб и/или на равнище сектор.

Разходната ефективност на програмите до момента е задоволителна и се е подобрявала като цяло с всеки следващ програмен период. Ефикасността на повечето схеми се е подобрила и/или е останала стабилна. Успеваемостта спада с всеки следващ програмен период, което отразява факта, че схемите не получават достатъчно финансиране в сравнение с потенциалния интерес, който генерират; голям брой отговарящи на условията заявления се отхвърлят.

В подпрограма „МЕДИА“ са реализирани значителни икономии посредством електронните заявления, въвеждането на еднократни сумарни плащания за три схеми (фестивали, разработване и разпространение) и обединяването на безвъзмездни финансираня в единични договори. Въпреки това увеличаването на броя дребни транзакции създава административни режийни разходи.

Като цяло ефикасността на схемите в подпрограма „Култура“ бе по-висока, отколкото при предшестващите програми. Увеличаването на разходите на проект обикновено бе компенсирано от по-добра производителност и/или от принос за по-високи резултати и/или по-голямо въздействие. Платформите например бяха разходоефективни особено поради факта, че са относително пряк начин за достигане до творците, а проектите за превод на литературни произведения са произвели повече преводи от тези, които са били подкрепени по предшестващата програма.

В рамките на междусекторното направление най-голямото действие бе механизмът за гарантиране, който бе прилаган много ефикасно след стартирането си в средата на 2016 г. Напредъкът в изпълнението надмина очакванията, тъй като през 2017 г. бяха подписани осем споразумения за гарантиране в шест територии, а целта до 2020 г. предвиждаше десет споразумения за гарантиране в осем територии.

Комисията и Изпълнителната агенция за образование, аудиовизия и култура (ЕАСЕА) следят прилагането на схемите за подпомагане и постигането на набелязаните резултати. Въпреки това до момента не е извършван систематичен анализ и не са изготвяни доклади за получените резултати и въздействието на програмно равнище. Това се дължи отчасти на акцента върху прилагането през първата фаза на програмата и отчасти на отсъствието

на показатели за постигнатите резултати, които да са достатъчно надеждни и свързани с дейностите на програмата. Това води до по-слабо документиране на постиженията на програмата и възпрепятства оценката на резултатите.

Устойчивост

Устойчивостта на резултатите се изразява основно в продължаването на партньорствата, започнати в рамките на програмата „Творческа Европа“ и предшестващите програми. Както в рамките на подпрограма „МЕДИА“, така и в рамките на подпрограма „Култура“ сътрудничеството между партньорите по проектите продължава под някаква форма и след приключването на проектния жизнен цикъл. В рамките на подпрограма „МЕДИА“ устойчивостта се изразява и в намерението и способността на организациите да продължат сътрудничеството, т.е. да поддържат интереса си към (съвместно) произвеждане или разпространение на творби с европейско измерение.

Устойчивостта на въздействията се проявява чрез обмена на знания в хода на изпълнението на проектите и разпространението на тези знания. На свой ред това води до професионализиране на сектора чрез повишена способност за работа в международен план и развиване на нови умения и компетентности или използване на резултатите от проектите в целия сектор. Такъв бе случаят във всички програми, но най-вече в подпрограма „Култура“ и предшестващата я програма.

Добавена стойност от ЕС

Програмата „Творческа Европа“ осигурява добавена стойност от ЕС по-специално чрез акцент върху транснационалното сътрудничество, като същевременно надгражда над националните програми за подпомагане. Само няколко международни фонда подпомагат транснационалното сътрудничество и те са със значително по-малък мащаб. Повечето подпомогнати дейности щяха да бъдат много по-ограничени по своя обхват и обем или въобще нямаше да се състоят без финансирането от програмата „Творческа Европа“ и предшестващите я програми.

Подпрограма „МЕДИА“ подпомага събирането на различни участници от различни държави членки, като създава стойност за целия аудиовизуален сектор. Специализирани транснационални мрежи като Europa Distribution или Europa International са дали възможност съответно на разпространителите и на търговските представители да обединят усилията си с цел популяризиране и разпространение на европейски произведения. Благодарение на подкрепата от подпрограма „МЕДИА“ значителен брой европейски произведения са пътували и са гледани извън националните си граници, като по този начин са допринесли за насърчаване на многообразието на европейската култура. Подпрограма „МЕДИА“ допринася и за постигането на целта на цифровия единен пазар за по-широк достъп до съдържание онлайн. Същевременно има възможности за по-нататъшни подобрения при разпространението на европейски произведения посредством по-добър процес за техния подбор, популяризиране и маркетинг.

Всяка държава е изправена пред собствени предизвикателства при развитието на аудиовизуалната си индустрия. В тази връзка подпрограма „МЕДИА“ се стреми също така да реши въпроса с равнопоставеността между държавите с различни възможности посредством няколко мерки за положителна дискриминация в полза на държавите с малък аудиовизуален капацитет, като това доведе до по-широко участие на професионалистите на цялата територия на Съюза.

В подпрограма „Култура“ финансираните дейности са по-слабо внедрени в съществуващите процеси, въпреки че могат по принцип да се синхронизират тясно с общите дейности на организацията. При по-голямата част дейностите вероятността да бъдат изпълнени щеше да е много малка без финансирането от ЕС.

В рамките на междусекторното направление механизмът за гарантиране се очаква да има ефект на ливъридж 6, което представлява много ефективен начин за увеличаване на достъпа до финансиране. Въз основа на първоначалния бюджет от 121 милиона евро се очаква отпускане на кредити на стойност над 700 милиона евро на МСП и оператори в сферата на културата в цяла Европа.

ОСНОВНИ ПРЕПОРЪКИ ОТ ВЪНШНАТА ОЦЕНКА И ПРЕДЛОЖЕНИ ОТ КОМИСИЯТА ДЕЙСТВИЯ

Целесъобразност

Успехът на програмата „Творческа Европа“ ще се основава до голяма степен на способността за свързване на многообразно от културна гледна точка съдържание с аудиториите. В тази връзка външното проучване подчерта необходимостта от засилване на акцента върху аудиториите.

Европейската култура трябва да приеме цифровата революция, за да опази многообразието си, но също така за да създава качествено съдържание, което може да обикаля света. Оценката показва в действителност необходимостта от приспособяване спрямо променящата се среда. Цифровизацията може да подхрани ползотворен цикъл на по-добър достъп до културни и художествени творби, предприемачество и нови възможности за инвестиции.

В рамките на годишните си дейности по наблюдение Комисията ще докладва относно начините, по които програмата се възползва от възможностите, предоставяни от цифровата трансформация — от създаване на стойностно съдържание до нови канали за разпространение.

В оценката се посочва необходимостта в рамките на евентуална последваща програма да се засили ударението на помощта от подпрограма „МЕДИА“ върху съдържание, което има потенциал да пътува през граници. Бъдещата подпрограма „МЕДИА“ би могла да дава приоритет на разработки и съвместни продукции с потенциал за трансграничен успех. Тъй като аудиовизуалният сектор продължава да се променя, експерименти с нови видове наратив също биха могли да се подпомагат на европейско равнище.

Разпространението и популяризирането ще играят стратегическа роля при свързването с аудиториите. Съдържанието трябва да бъде предоставяно там, където е аудиторията, например чрез по-широки възможности за достъп онлайн. В тази връзка в подпрограма „МЕДИА“ след 2020 г. биха могли да се разгледат новаторски модели за популяризиране и разпространение на съдържание, които събират заедно автори, продуценти, търговски представители, разпространители и услуги на платформи. Освен това подпомагането от подпрограма „МЕДИА“ за разпространението онлайн може да стане по-стратегическо. Участници, които имат амбицията да разраснат дейността си, например биха могли да се насърчават да си сътрудничат и да разработят действителни трансгранични стратегии и бизнес модели, които да им позволят да се конкурират с глобални платформи.

В периода 2018—2020 г. Комисията ще стартира диалог относно съдържанието, за да установи по-специално по какъв начин подпомагането за телевизията би могло да стане по-ефективно с оглед променящите се аудиовизуални формати (телевизионни сериали, онлайн съдържание, трансмедии). Освен това Комисията ще стартира диалог относно най-удачните начини за подпомагане на популяризирането и маркетинга. В тази връзка тя ще започне маломасшабен пилотен експеримент, в който ще се използват големите масиви от данни с цел намиране на съответствия между съдържание и аудитории.

Въпреки че подпрограма „Култура“ е доказала целесъобразността си по отношение на подпомагането за удовлетворяване на потребностите от изграждане на капацитет на организациите в областта на културата и на приноса към културното многообразие в Европа, съществува необходимост от по-добро отразяване на амбициите на малките оператори в областта на културата. За тази цел Комисията ще направи оценка дали малките оператори имат достъп до финансово подпомагане, което съответства на амбициите им за разрастване извън националните пазари. В същото време тя ще разгледа въпроса дали разграничението между малки и големи проекти за сътрудничество има отражение върху развитието и растежа на операторите в областта на културата.

Въпреки че проектите, финансирани по линия на европейските мрежи, потенциално създават положителни ефекти, първоначалният им замисъл не даде на бенефициерите гъвкавостта, която биха искали да имат, за да приспособяват дейностите си спрямо по-широките секторни или пазарни развития. Това е така въпреки факта, че новите аспекти и други сходни корекции могат да се отразяват въз основа на работните програми, които те представят ежегодно. Следователно е необходимо: да се даде възможност на бенефициерите в рамките на европейските мрежи да изменят аспекти от проектните си дейности в отговор на нови технологични или пазарни тенденции; да се гарантира непрекъснатата тематична целесъобразност на проектите за сътрудничество, като се даде възможност на бенефициерите по-лесно да променят изцяло или частично дейностите си.

Въпреки широката целесъобразност на схемата за превод на литературни произведения, тя трябва да осигурява по-голяма подкрепа на езиковото многообразие, като насърчава превода на литературни произведения от по-малките държави на английски, френски, немски и испански език и като обхваща по-добре по-маломасштабните жанрове като детска литература, драматургия и поезия.

По отношение на междусекторното направление последващата програма ще надгражда върху опита и познанията, придобити в рамките на механизма за гарантиране, във връзка с финансовите потребности на операторите и дружествата в областта на културата. Опитът сочи, че финансовите инструменти имат ефект на ливъридж по отношение на частните инвестиции в проекти посредством споделяне на рисковете и увеличаване на пазарния потенциал на тези проекти. Биха могли да се предвидят разнообразни инструменти, които съчетават публично и частно финансиране и включват капиталов инструмент за проектите с по-висок риск и по-голям мащаб.

В периода до 2020 г. водещата инициатива на механизма за гарантиране ще отговаря на силното пазарно търсене, като ще се стреми към сключване на още споразумения за гарантиране до достигане на горната граница на допълнителното финансиране, предоставено от Европейския фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ). Това ще разшири географското участие на финансовите посредници при отпускане на кредити в секторите на културата и творчеството.

Трябва да бъдат стимулирани и други видове междусекторни проекти. Комисията ще се стреми да разширява сътрудничеството и полезните взаимодействия при осъществяването на междусекторни проекти и действия, като например проектите за интеграция на бежанци и модулите за магистърски степени в областта на изкуствата и науките.

Съгласуваност

Ще бъдат положени допълнителни усилия за укрепване на съгласуваността на програмата „Творческа Европа“ с целите на политиката на ЕС, като Европейската програма за култура и стратегията за цифров единен пазар, посредством внедряване на посочените цели на политиката във всички аспекти на програмата.

Програмата „Творческа Европа“ допълва други финансиращи програми на ЕС, по-специално „Еразъм +“, „Хоризонт 2020“, както и програми в областта на миграцията и гражданството. За да отговори на нуждата от повече информация относно допълващи възможности от други източници на финансиране от ЕС, Комисията ще обмисли всякакви решения, в това число публикуването на книжка, с цел повишаване на осведомеността на заинтересованите страни относно наличната обща стопанска и икономическа подкрепа, както и относно финансирането за култура в различни контексти (например образование, обучение, научни изследвания, инфраструктура).

С цел засилване на съгласуваността с международни и национални източници на финансиране, Комисията ще споделя повече информация със секторните органи на

държавите членки, за да се насърчава синхронизиране с програмата „Творческа Европа“. Би могъл да се насърчи диалогът с международни финансиращи организации, като например EURIMAGES, за да се улесни взаимното допълване.

Подпрограмата „МЕДИА“ ще продължи да съпътства усилията за насърчаване на наличието на европейско съдържание онлайн, както е предвидено в реформираната уредба в областта на авторското право. Тя ще подкрепя засиленото популяризиране на европейски произведения, предвидено в Директивата за аудиовизуалните медийни услуги.

Благодарение на връзките с фондовете на държавите членки ще се осигурят по-голяма съгласуваност, синхронизиране и взаимно допълване с подпрограмата „МЕДИА“. За тази цел биха могли да се заделят средства от подпрограмата, с които да се подпомага политическият диалог, насърчаващ сътрудничеството и полезните взаимодействия между държавите членки с оглед постигане на целите на политиката на ЕС в тази област.

Междувременно през 2018 г. ще продължи провеждането на диалог с Асоциацията на директорите на европейските филмови агенции (EFAD). До края на 2018 г. групата за отворен метод на координация относно разпространението на европейските филми, в чийто състав влизат представители на държавите членки, ще представи полезни анализи във връзка с трансграничното разпространение и популяризиране на европейски произведения, както и във връзка с взаимното допълване между националното и европейското финансиране.

Комисията ще продължи да общува със заинтересованите страни в аудиовизуалния сектор посредством Европейския филмов форум. Основните заключения от този диалог ще бъдат обобщавани на всеки две години. Освен това изследванията и анализите на Европейската аудиовизуална обсерватория ще се използват по-систематично за целите на изграждането на политиката и направляването на изпълнението на подпрограмата „МЕДИА“.

Ефективност

Програмата „Творческа Европа“ ще се стреми към балансирано постигане на двете си общи цели, а именно културно многообразие и конкурентоспособност, като се вземе под внимание многоаспектното ѝ естество, както и културните, социалните и икономическите ѝ цели.

Оценката показва, че иновациите и експериментирането могат да се подпомагат по-ефективно с цел стимулиране на новаторски форми на сътрудничество и съвместни проекти между творческите сектори (например филмово изкуство и мода, архитектура и виртуална реалност), за да се използват възможностите на преминаването към цифрови технологии.

По отношение на подпрограмата „МЕДИА“ в последващата програма би могла да се засили гъвкавостта, за да се даде възможност за бързо приспособяване спрямо новопоявяващите се потребности, като същевременно по-силният акцент върху ограничен брой действия и върху ключовите приоритети ще стимулира сътрудничеството с цел преодоляване на изолираността в сектора.

Междувременно, в периода 2018—2020 г. подпрограмата „МЕДИА“ ще окаже по-нататъшна подкрепа за разрастване на мащаба на аудиовизуалните дружества посредством насърчаване на нови модели на сътрудничество и съвместни стратегии за разпространение, както и посредством преглед на схемата за селективно разпространение, за да се стимулира по-устойчиво трансгранично сътрудничество.

След приемането на Плана за европейската анимация от индустрията през 2017 г., Комисията ще спомогне за изпълнението на определените действия, за да се разшири

мащабът на европейската анимационна индустрия — сектор, който има добър потенциал да се развива и конкурира в международен план.

Ефикасност

В рамките на последващата програма, бъдещата подпрограма „МЕДИА“ и Music Moves Europe може да търсят начини за поощряване на добрите резултати и успехите.

В оценката бе посочена необходимостта от разработване на всеобхватна рамка за наблюдение на постигнатите резултати, състояща се от набор от показатели, които са тясно свързани с целите на програмата както по отношение на резултатите и ползите за бенефициерите, така и по отношение на по-широките и дългосрочни културни, икономически и социални въздействия.

Междувременно службите на Комисията ще предложат засилване на системите, процесите и показателите на рамката за наблюдение на програмата „Творческа Европа“ през 2018 г. Комисията ще приеме допълнителни качествени и количествени показатели за постигнатите резултати в съответствие с процедурата, предвидена в член 20 от Регламента относно програмата „Творческа Европа“ (делегиран акт). Тя ще работи за преодоляване на предизвикателствата, свързани с настоящата рамка за наблюдение, а именно естеството на показателите и данните, които се докладват понастоящем, както и ролите и отговорностите във връзка с наблюдението на програмата.

Освен това ще се рационализират допълнително процедурите за подаване на заявления и ще се гарантира своевременно предоставяне на информация на бенефициерите относно резултатите от подбора. По отношение на подпрограма „МЕДИА“ ще се наблюдава системата за еднократни сумарни плащания, за да се гарантира синхронизиране с развитието в реалните разходи в сектора, като по този начин ще се запази опростеното и бързо предоставяне на безвъзмездната помощ. Изпълнението на подпрограма „МЕДИА“ ще бъде опростено и рационализирано, например чрез групиране на бенефициери и намаляване на броя на съответните им договори за безвъзмездна помощ и платежни трансакции. По-специално във връзка със схемите за разпространение, които представляват 30 % от бюджета на подпрограма „МЕДИА“, намерението е броят на трансакциите да се намали с 30 %, за да се съкратят на свой ред административните режимни разходи.

Устойчивост

Програмата „Творческа Европа“ достига до гражданите посредством подпомогнатите произведения и дейности, които обогатяват европейската им идентичност. Въпреки това гражданите невинаги осъзнават ролята, която играе програмата. Предвид натрупания неотдавнашен опит, свързан например с онлайн конкурси, ще бъде засилена комуникацията чрез социалните медии с цел достигане до по-големи аудитории. По места Комисията ще организира конференции и демонстрационни прояви с цел разпространение на резултатите, като ще се акцентира върху междусекторните въпроси и сътрудничеството.

Бюрата по програмата „Творческа Европа“ ще бъдат насърчавани да развиват ролята си, като споделят успешни практики не само от собствената си държава, а по-скоро на общоевропейско равнище, с цел повишаване на видимостта на съвместните продукции и стратегии за разпространение.

Тъй като подпомаганите от програмата „Творческа Европа“ проекти вероятно достигат до големи аудитории и имат добър потенциал за комуникация с гражданите, Комисията ще засили и ще наблюдава отблизо спазването на изискванията за видимост. Освен това Комисията ще продължи да популяризира успешните практики и да предоставя на бенефициерите подходящи инструменти и насоки, с помощта на които да споделят практиките си онлайн.

Творческите и културните произведения, подпомагани от програмата „Творческа Европа“, представляват пакет от съдържание с европейско измерение. От друга страна, заинтересованите страни признаха, че е налице потенциал за по-добро използване на резултатите от програмата. Комисията ще обмисли нов критерий за отпускане на финансиране, свързан с разработването на план за устойчиво използване на резултатите от проекта. Освен това следва да се обмисли създаването на нови механизми, които да гарантират използването на резултатите от проектите, подпомагани от подпрограма „Култура“.

Добавена стойност от ЕС

С цел извличане на максимални резултати от съществуващите партньорства и мрежи, Комисията ще наблюдава развитието на нови партньорства, например между държави с големи и с малки възможности.

По отношение на подпрограма „МЕДИА“ Комисията проведе обширни дискусии с държавите членки относно начините за осигуряване на равнопоставеност между държавите с различен аудиовизуален капацитет, като същевременно се гарантира спазване на принципния критерий за подбор, свързан с постигането на отлични резултати от проектите. В тази връзка в последващата програма ще бъде разработено ново определение за „капацитет“ въз основа на набор от измерими показатели.

Неотдавнашни събития показаха важността на творчеството и културата за поддържането на здрави демокрации, многообразие и споделено усещане за европейска идентичност. Културата играе неповторима роля за повишаване на осведомеността относно общите социални предизвикателства и посредством подходящ наратив може да сближи хората в цяла Европа. Програмата „Творческа Европа“ притежава силен, но все още неизползван потенциал да подпомага нови форми на трансгранично ангажиране на гражданите, който трябва да бъде мобилизиран изцяло.

Последващата програма може да изиграе ценна роля за противодействие на популизма чрез утвърждаване на културното многообразие и укрепване на търпимостта и взаимното разбиране. В тази връзка би могло да се засили гражданското измерение на съответните дейности.